

MODELUL CURRICULAR DE EDUCAȚIE DIGITALĂ PENTRU CLASELE PRIMARE

Coroi Marinela Diana
UPSC „Ion Creangă”
(România)

ORCID: 0000-0002-5837-6874

Adnotare

Digitalizarea sistemului de educație și formare presupune atât realizarea procesului de predare-învățare-evaluare prin intermediul tehnologiilor digitale și cu sprijinul acestora, cât și transformarea interacțiunilor, relațiilor, comunicațiilor, mediului de învățare în versiuni digitale sau combinații între fizic și digital. Întreaga metodologie didactică a trecut prin procese de reactualizare, completare, chiar înnoire prin noi concepte și abordări. Dobândirea competențelor digitale este determinată pentru elevii din învățământul primar în mediul școlar, prin activități specifice de predare-învățare a cunoștințelor din domeniul tehnologic, ca o primă alfabetizare digitală care să le faciliteze învățarea.

Cuvinte-cheie: digitalizare, proiect curricular, curriculum la decizia școlii, competența digitală, disciplină opțională.

Annotation

Digitalization of the education and training system involves both the realization of the teaching-learning-evaluation process through and with the support of digital technologies, as well as the transformation of interactions, relationships, communications, and the learning environment into digital versions or combinations between physical and digital. The entire didactic methodology went through processes of updating, completing, and even renewing through new concepts and approaches. The acquisition of digital skills is determined for pupils in primary education in the school environment, through specific teaching-learning activities of technology knowledge, as a first digital literacy to facilitate their learning.

Keywords: Digitalization, curriculum project, the curriculum at school decision, digital competence, optional discipline.

1. Premise în implementarea modelului curricular de educație digitală

Digitalizarea, ca proces global și complex al transformărilor la nivelul întregii societăți omenești, creează contextul reformării educației, care în perspectiva modernă presupune adaptarea întregului sistem la evoluția tehnologică și conceptualizarea educației digitale cu rol de obiectiv-cheie pentru un învățământ de calitate, accesibil și incluziv.

Perioada pandemiei a subliniat cu deosebită acuitate importanța educației digitale, în special în contextul necesității de a reconfigura practicile educaționale. Proiectarea și realizarea activității didactice a impus o ajustare semnificativă a formatului interacțiunii dintre profesori și elevi, a strategiilor, metodelor și resurselor didactice utilizate, precum și a instrumentelor implicate în realizarea procesului de învățământ. În acest context s-au conturat strategiile de acțiune pentru educație, evidențiindu-se faptul că "...predarea, învățarea și tehnologia emergentă nu mai pot fi considerate dispart, ci conturează, holistic, viitorul educației digitale" [8].

Realizarea și desfășurarea activităților de predare-învățare-evaluare în format online a fost considerată cea mai mare provocare pentru actorii implicați în învățământul românesc, deoarece solicita competențe de utilizare a dispozitivelor și aplicațiilor digitale pentru profesori, dar și pentru elevi.

Perioada de învățare în format online impusă de situația pandemică a evidențiat o problemă majoră de gestionare a prezentelor diferențe de pregătire pentru accesul și desfășurarea activității didactice online. Aceste diferențe privesc o multitudine de aspecte legate de: mediul geografic – urban/rural, nivel de școlaritate – primar/gimnazial, competențe – cadre didactice/elevi, dotări tehnologice – dispozitive digitale proprii/conexiune la internet. Inegalitățile semnalate sunt amintite în rapoarte de cercetare [1] cu privire la școala online, constatând astfel faptul că, pentru elevii din învățământul primar dificultățile de învățare au fost însemnate. O experiență de învățare inedită și anevoioasă pentru elevul din învățământul primar a reprezentat-o participarea la învățământul online. Lipsa competențelor digitale s-a completat cu alte dezavantaje, care au îngreunat considerabil desfășurarea procesului educativ.

La baza identificării nevoilor de educație și formare ale elevilor din învățământul primar se situează ampla analiză a direcțiilor de acțiune a politicilor educaționale la nivel european și național, a căror strategii s-au conturat pe noile cerințe de educație și formare impuse de era digitală, dar și impactul învățământului online asupra școlarului mic. Constatăm faptul că prioritățile strategice sunt axate pe utilizarea tehnologiilor digitale în procesul de predare-învățare și pe dezvoltarea competențelor și aptitudinilor digitale. Formarea centrată pe competențe este o premisă a educației permanente pentru viață și societate, iar reactualizarea curriculară a însemnat introducerea programelor școlare care formează competențe relevante pentru transformarea digitală în majoritatea statelor europene.

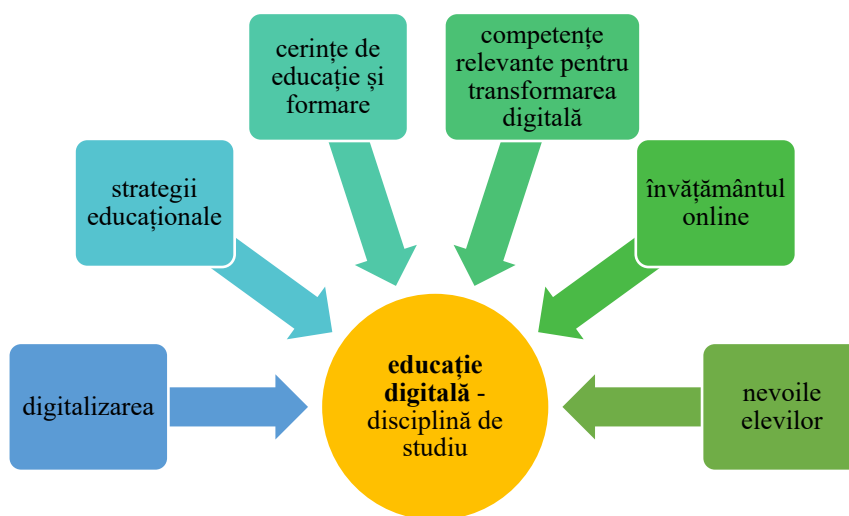

Fig. 1. Premise ale modelului curricular de educație digitală

2. Repere normative în elaborarea proiectului curricular de educație digitală

Educația digitală ca studiu pentru clasele primare presupune alfabetizarea digitală necesară pentru a deprinde cunoștințe și abilități de a folosi instrumentele digitale, de a învăța despre tehnologie și cum să o utilizeze în experiențele proprii de învățare și de viață. Considerând competențele digitale de o necesitate imperativă a realității din școala primară românească și nevoile elevilor de a utiliza tehnologia în contexte de învățare, nu doar de divertisment, am analizat posibilitățile de inițiere a unui studiu de formare a competențelor digitale care să eficientizeze învățarea.

Documentele curriculare fundamentale și operaționale au constituit suportul normativ în procesul de elaborare a unui model curricular de educație digitală pentru învățământul primar:

Legea Educației Naționale, Curriculum Național și metodologia disciplinelor opționale a oferit cadrul legal pentru a identifica unde se raportează ca disciplină de studiu.

Legea Educației Naționale stabilește atât finalitățile educaționale pe niveluri de învățământ concretizate în competențe-cheie care definesc un profil de formare pentru fiecare nivel de învățământ, dar și contribuția Curriculumului Național la formarea și dezvoltarea competențelor pe niveluri de achiziție asociate cu particularitățile de vârstă ale elevilor și stadiile de școlaritate.

Reflectând la achizițiile elevului din învățământul primar dobândite prin parcursul educațional ghidat de disciplinele pe care le studiază elevii conform planurilor-cadru în vigoare, dar și de ceea ce este necesar și relevant pentru dobândirea competențelor incluse în programele școlare, ne întrebăm care sunt disciplinele de studiu care formează elevului din învățământul primar competența digitală prevăzută la profilul său de formare? [2, 4, 5, 6, 7]. În prezent, nu există o disciplină de studiu care să formeze această competență, doar recomandări de abordare a tehnologiei în activitățile de învățare.

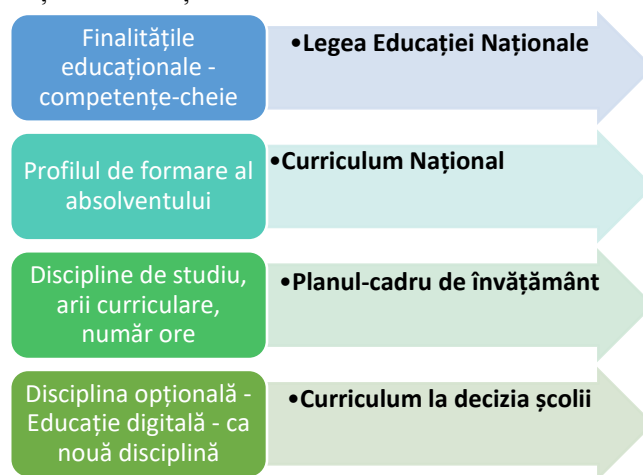

Fig. 2. Repere în elaborarea educației digitale ca disciplină opțională

Posibilitatea parcurgerii unui modul de studiu care să formeze competența digitală în rândul elevilor din clasele primare este oferită de Planul-cadru prin componenta Curriculumului la decizia școlii și alocarea unei ore pe săptămână pentru o disciplină opțională. Metodologia-cadru definește tipologia disciplinelor opționale, descrie condițiile de selecție și pașii necesari pentru elaborarea, avizarea, proiectarea și aplicarea proiectului curricular opțional.

Curriculum la decizia școlii definește oferta educațională propusă, fie la nivel național, fie județean sau la nivelul unității de învățământ. Scopul Curriculumului la decizia școlii este de a propune trasee de învățare proprii în corelare cu nevoile și interesele elevilor pentru a contribui la îndeplinirea finalităților educaționale și pregătirea elevilor pentru societatea în care vor trăi.

Nevoia elevilor din școala primară - de a utiliza tehnologia în activitățile școlare, pentru realizarea sarcinilor de învățare, pentru înlesnirea accesului și participării la învățământul online, pentru înțelegerea modului de folosire a dispozitivelor digitale ca elevi activi în era digitală, - a fost susținută de părinți și promovată de cadrele didactice pe întregul parcurs al demersului de implementare a disciplinei opționale.

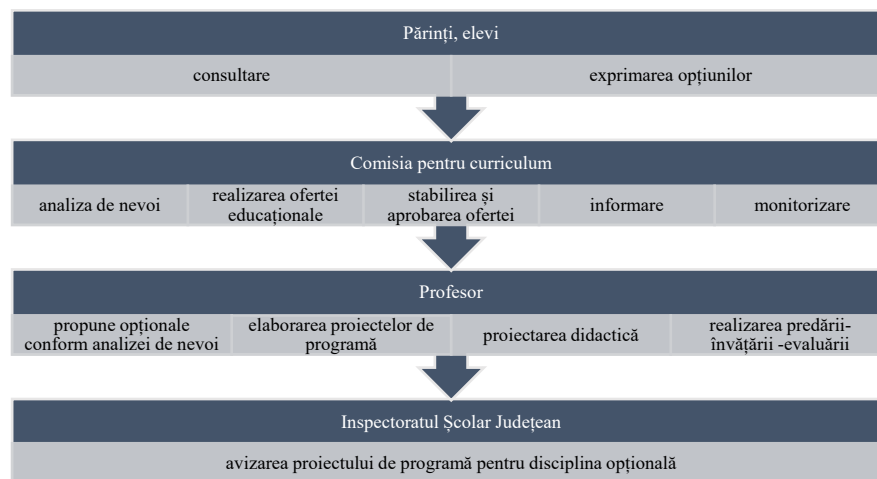

Fig. 3. Demersul implementării curriculare

Concluzii

Modelul curricular pentru studierea unei discipline la clasele primare prin intermediul căreia elevii să dobândească competența digitală prevăzută la profilul de formare are la bază elemente de context internațional și național: procesul de digitalizare, strategiile vizate în planul de acțiune al politicilor educaționale, cerințele de educație și formare centrate pe competențe-cheie, nevoile elevilor din clasele primare evidențiate în perioada învățământului online.

Analiza cadrului normativ a identificat poziționarea noii discipline de studiu ca proiect curricular personalizat raportat la planul de învățământ pentru clasele primare și la metodologia disciplinelor opționale.

Educația digitală pentru clasele primare s-a definit în cadrul cercetării, ca disciplină nouă de studiu cu statut opțional prin oportunitatea conferită de Curriculum la decizia școlii de a implementa proiecte curriculare proprii nevoilor de educație și formare ale elevilor.

Bibliografie:

1. BOTNARIUC, P. CUCOȘ, C. ISTRATE, O. PÂNIȘOARĂ, O. *Școala Online. Raport de cercetare evaluativă*. București: Ed. Universității din București, 2020. 77 p. ISBN 978-606-16-1164-5. [citată 10.12.2020]. Disponibil: https://www.psih.uaic.ro/wp-content/uploads/sc_onl_rap_apr_2020.pdf
2. Legea Educației Naționale nr. 1 din 5 ianuarie 2011. Publicat în: *Monitorul Oficial al României*, nr. 18 din 10 ianuarie 2011. [citată 20.11.2020]. Disponibil: https://www.edu.ro/sites/default/files/legea-educatiei_actualizata%20august%202018.pdf
3. MÂNDRUȚ, O. *Curriculum și didactică – Elemente inovative actuale*. Arad: Editura „Vasile Goldiș” University Press, 2013. 206 p. ISBN 978-973-664-538-9.
4. OME nr. 3239/2021. Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului Național. Cadru de referință al Curriculumului Național. În: *Monitorul Oficial al României*, nr. 15. București, 2021. 69 p.
5. OME nr.3238/2021 pentru aprobarea Metodologiei privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii. Publicat în *Monitorul Oficial*, Partea I nr. 159. București, 2021. 12 p.
6. OMEN nr. 3371/2013. Plan-cadru de învățământ pentru învățământul primar. Ministerul Educației Naționale. În: *Monitorul Oficial al României*, nr. 192. București, 2013.
7. Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning (2006/962/EC). *Official Journal of the European Union*. L 394/10. 30.12.2006.
8. SMART – Edu. *Strategia privind digitalizarea educației din România 2021-2027*. 2020. [citată 27.02.2021]. Disponibil: <https://www.smart.edu.ro/>